

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

БАГАТЕНКО АННА СЕРГІЇВНА

**ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИМ ПРАЦІВНИКОМ АРТ-
ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ**

Галузь знань 23 Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти
бакалавра

Гарант освітньої програми
«Соціальна робота»
д.пед.н., доцент
Купенко О.В.

Науковий керівник
Кандидат наук з державного управління
доцент
Семенов В.М.

Суми 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ СЕРЕД КЛІЄНТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА .	5
1.1 Теоретико-методологічні аспекти профілактики наркозалежності серед клієнтів соціального працівника.	5
1.2 Нормативно-правове забезпечення питань наркозалежності серед клієнтів соціального працівника.	7
1.3 Особливості цільової аудиторії та етичні засади роботи соціального працівника.	14
Висновки до 1-го розділу.	19
РОЗДІЛ 2. АРТ-ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ СЕРЕД КЛІЄНТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА.	21
2.1 Використання інтернет-платформи як способу арт-діяльності для профілактики наркозалежності у практичній діяльності соціального працівника	21
2.2 Доцільність використання соціальними працівниками арт-діяльності з метою профілактики наркозалежності.	27
Висновки до 2-го розділу	29
ВИСНОВКИ	31
РЕКОМЕНДАЦІЇ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

У сучасному суспільстві досить поширеною є проблема вживання наркотичних засобів. Це відбувається через різні причини. Більшість випадків, з якими знайомі майже всі, хто хоча б раз вживав наркотики – це «пропозиція» знайомих, на вечірці або просто на вулиці. А також, у людини можуть бути проблеми у родині, у школі або університеті, на роботі або ж серед друзів. Через що починається регулярне споживання. Адже, людина, у якої якісь проблеми у житті, є більш вразливою. Через що, слід завчасно використовувати профілактичні заходи щодо профілактики наркозалежності. Тому, питання профілактики наркозалежності є актуальною та важливою складовою у сучасному суспільстві. Тим більше, для фахівців соціальної роботи. Наркозалежні є досить складною, адже зазвичай такі особи скритні і рідко йдуть на контакт. Тому, обізнаність у сфері профілактики наркозалежності шляхом саме арт-діяльності, є актуальною.

Проблема наркозалежності та її профілактики турбує багатьох як вітчизняних так і зарубіжних вчених. Серед них, Чемерис Н.М., Панок В.Г., Вієвський А.М., Путінцев А.В, та ін. Отже, тема профілактики наркозалежності є досить **актуальною**.

Об'єктом даного дослідження є профілактика наркозалежності.

Предметом обрано арт-діяльність як спосіб профілактики виникнення наркозалежності.

Мета: визначити доцільність використання у соціальній роботі методики профілактики наркозалежності за допомогою арт-діяльності.

Відповідно до визначеної мети необхідно розв'язати такі завдання:

- охарактеризувати теоретико-методологічні аспекти використання соціальними працівниками арт-діяльності з метою профілактики наркозалежності;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення питань профілактики наркозалежності серед клієнтів соціального працівника;

- визначити особливості цільової аудиторії та етичні засади роботи соціального працівника;
- охарактеризувати правильність та сутність використання інтернет-платформи як способу арт-діяльності для профілактики наркозалежності. Створити відеоролик на тему «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності»;
- визначити доцільність використання у соціальній роботі арт-діяльності як методу профілактики.

Цільова група: майбутні соціальні працівники.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ СЕРЕД КЛІЄНТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

1.1. Теоретико-методологічні аспекти профілактики наркозалежності серед клієнтів соціального працівника.

При дослідженні такої теми, як профілактика наркозалежності, варто зазначити важливість використання правильних термінів. Через що, у даній дипломній роботі ключовими термінами виступають.

Як зазначається у Законі України «Про соціальні послуги», соціальна профілактика – це послуга, що спрямована на запобігання виникненню складних життєвих обставин та/або потраплянню особи/сім'ї в такі обставини. [1].

Фармацевтична енциклопедія та автори статті про наркоманію, а саме Ковальова С.В., Бондар В.С., Лящева О.А., вказали у своїй роботі, що наркозалежність - загальна назва хвороб, що проявляються патологічним потягом до постійного вживання в зростаючих кількостях наркотичних препаратів і наркотичних речовин внаслідок стійкої психічної й фізичної залежності від них з розвитком абстиненції при припиненні їх вживання [8].

Белік Г.В. та Погосян О.Г. у своєму дослідженні стверджуються, що абстиненція, абстинентний синдром (лат. *abstinentia* — стримання, син.: синдром відбирання, позбавлення) — стан пацієнта, що можливий для осіб з наркоманією чи токсикоманією після перерви прийому речовин, що викликають залежність, і є ознакою фізичної залежності [9].

Е. Г. Шевирева у своїй роботі на тему «Особливості теоретичних моделей та профілактичних програм наркоманії в юнацькому середовищі» зазначила, що молодіжна субкультура – це об'єднання молоді, котрому притаманні власні елементи культури, а точніше: мова (сленг), символіка (зовнішня атрибутика), традиції, норми та цінності [7].

Згідно Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих

обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб)», складні життєві обставини – це ситуації, які сім'ї (особи) не можуть самотійно подолати або мінімізувати негативний вплив. Зокрема, до таких обставин відносяться [16]:

- Негативна атмосфера у родині, де перебуває дитина;
- Безробітні члени сім'ї, що є працездатними;
- Відсутність житла, яке призначене та придатне для проживання;
- Один або декілька членів сім'ї відбувають покарання у місцях позбавлення волі;
- Тривала хвороба, або встановлена інвалідність малозабезпеченість. Ці обставини можуть завадити виконанню батьківських обов'язків;
- Спосіб життя, внаслідок якого один із членів сім'ї (особа) частково або повністю не має здатності чи можливості самотійно піклуватися про особисте життя та брати участь у суспільному житті;
- Невідповідальність батьків по відношенню до виконання обов'язків з виховання дитини;
- Стихійне лихо, що могло трапитись чи трапилось;
- Дискримінація осіб та/або груп осіб.

Дослідивши сутність арт-діяльності, слід зробити висновок, що це є частиною психокорекції та психотерапії, що використовує творчість у якості психотерапевтичного інструменту [17].

Адріан Хілл – є засновником арт-діяльності. Це британський художник, двадцятого століття. Наприкінці тридцятих років під час лікування власного туберкульозу він звернув увагу, що творчість допомагає йому відчувати полегшення. У 1938 році художник почав викладати малювання для пацієнтів (переважно поранених військових) та зазначив, що творчість дозволяє не лише уникнути відчуттів, що стосуються захворювання, а і взагалі покращити загальне психічне самопочуття [17].

Вперше термін «арт-терапія» було вживано саме Адріаном Хіллом в 1942 році. А 1945 році була видана його книга «Мистецтво проти хвороб» [17].

Спираючись на психоаналітичні погляди, арт-терапія дозволяє хворим змінити курс внутрішньої енергії в творчість, тому психічний стан поліпшується. Тобто, сублімувати. [17].

1.2. Нормативно-правове забезпечення питань наркозалежності серед клієнтів соціального працівника.

Згідно Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю ґрунтується на загально визнаних гуманістичних, демократичних та правових засадах.

Основними принципами для впровадження соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю є [11]:

- Дотримання та захист прав людини;
- Індивідуальний підхід;
- Відкритість та доступність у роботі;
- Добровільність для вибору, отримувати чи відмовитися від отримання соціальних послуг;
- Гуманність;
- Комплексність;
- Ефективне витрачання бюджетних і не тільки коштів суб'єктами соціальної роботи;
- Дії згідно законів;
- Соціальна справедливість та рівність;
- Конфіденційне ставлення, дотримання стандартів якості та слідування етичним нормам.

Соціальні послуги надаються відповідно до законодавства. До основних соціальних послуг, що надаються при здійсненні соціальної роботи сім'ям, дітям та молоді, належать соціальна профілактика, соціальна реабілітація,

соціальний супровід, консультування [11].

Згідно Закону України «Про соціальні послуги» зазначають такі організаційні і правові засади, що відносяться до надання соціальних послуг, які спрямовані саме на профілактику складних життєвих обставин, подолання чи мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах. Взагалі, соціальна профілактика – це послуга, що спрямована на запобігання виникненню складних життєвих обставин та/або потраплянню особи/сім'ї в такі обставини [1].

Основні цілі надання соціальних послуг це[1]:

- профілактика складних життєвих обставин;
- подолання складних життєвих обставин;
- мінімізація негативних наслідків складних життєвих обставин.

Законодавство про соціальні послуги ґрунтується на Конституції України і складається з цього Закону, інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, які регулюють відносини у системі надання соціальних послуг, та міжнародних договорів України з питань надання соціальних послуг, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [1].

Якщо міжнародним договором в Україні, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж передбачені цим Законом, застосовуються норми такого міжнародного договору [1].

Також, у Державному стандарті соціальної послуги профілактики описана інформація щодо суті такої соціальної послуги, як профілактика. Її вимоги здійснення. Соціальна профілактика – це комплекс заходів, який надається суб'єктом, що надає соціальні послуги, спрямований на попередження, обмеження та зупинення негативних соціальних та особистісних явищ, а також їх наслідків у соціальному середовищі. Здійснюється профілактика за допомогою різних інструментів впливу соціального, юридичного, педагогічного, психологічного характеру [2].

Соціальна послуга може надаватись на таких рівнях [2]:

- загалом на рівні суспільства, окремого регіону, адміністративно-територіальної одиниці (рівень громади);
- окремого закладу, організації, установи (рівень групи);
- окремого індивіда чи його сім'ї (індивідуальний рівень).

Серед завдань соціальної послуги виділяють такі [2]:

- Застереження виникнення проблем чи негативних явищ у особистості, сім'ї, групі чи громаді.
- Застереження підсилення проблем чи негативних явищ.
- Впливати на зародження позитивних явищ, мотивувати отримувачів послуги на зміни поведінки та/або подолання складних життєвих обставин.
- Зменшення вірогідності повторення (рецидиву) проблеми або негативних явищ.

Особливості соціальних послуг [2]:

1. Послуга може бути разовою чи багаторазовою.
2. Строки надання соціальної послуги обираються індивідуально для кожного об'єкта соціальної послуги спираючись на його потреби. Обговорюються з об'єктом соціальної послуги та/або його законним представником після комплексного визначення індивідуальних потреб, оцінки ситуації, складання індивідуального плану (профілактичної програми).

Місця для можливого надання соціальних послуг:

- Приміщення суб'єктів, які надають послугу;
- Приміщення підприємств, установ, організацій та закладів, що замовили соціальну послугу;
- Приміщення установ соціального обслуговування, які працюють в цілодобово чи денно;
- Зкладах освіти, охорони здоров'я, захисту дітей, установи виконання покарань та правоохоронних органів;
- На вулиці;

- За місцем проживання об'єкта послуги.

Принципи соціальної послуги є [2]:

- Доступність;
- Незалежність;
- Захист і безпека об'єкта соціальної послуги;
- Конфіденційність інформації.

Підставами для припинення надання соціальної послуги є [2]:

- відмова об'єкта соціальної послуги та/або його законного представника від одержання соціальної послуги;
- переїзд об'єкта соціальної послуги;
- досягнення поставленої мети;
- закінчення терміну придатності договору щодо надання соціальної послуги та/або порушення умов такого договору. Окрім ситуацій, коли об'єктом послуги є дитина, що знаходиться у складних життєвих обставинах, прийнята до закладом соціального захисту дітей;
- некоректне, негативне відношення об'єкта соціальної послуги до надавача соціальної послуги або інших об'єктів послуги. Окрім ситуацій, коли отримувачем послуги є дитина, що знаходиться у складних життєвих обставинах, прийнята закладом соціального захисту дітей;
- порушення громадського порядку (сварки, бійки тощо);
- регулярне знаходження у алкогольному чи наркотичному сп'янінні;
- медичні протипоказання для отримання соціальної послуги;
- смерть об'єкта соціальної послуги.

Саме профілактика наркозалежності є первинним типом профілактики. Первинна профілактика надається особі, якщо її проблема/негативне явище у не сформовані.

Вона здатна залучити найбільшу кількість осіб та є досить неспецифічною. До її отримувачів відносяться діти, підлітки та молодь.

Метою первинної профілактики є формування активного, високо функціонального життєвого способу життя, що має на меті покращення здоров'я та рівня добробуту. Первинна профілактика є найбільш ефективною. Її мета не стільки попередження хвороби, скільки формування здорового способу життя [10].

Первинна профілактика має наступні завдання [10]:

- підвищити ефективність активних, конструктивних поведінкових стратегій, які притаманні людям сучасного світу.
- примножити здібності особистих ресурсів людини. Створити позитивну Я-концепцію, налаштувати соціальні зв'язки, розвинути емпатію та навчити слідкувати за власною поведінкою.

Основні способи реалізації первинної профілактики є [10]:

- розвиток здорового способу життя: осмислення, удосконалення і тренування обраних вмінь управлятися з бажаннями та нормами соціального середовища, управляти власною поведінкою.
- надавання дітям і підліткам психологічної і соціальної підтримки адекватними системами і структурами для підтримки.

Дотримання поставлених завдань первинної профілактики має здійснюватися спеціально навченими в області профілактики психологами, медичними і соціальними психологами і педагогами.

Первинна профілактика, у своїй більшості, відповідає за інформаційну складову. Тому що вона має на мету створення у особистості неприйняття та категоричну відмову від певних стандартів поведінки та звичок. Її змістом є [10]:

- надання необхідних даних щодо наслідків негативних для соціуму дій, вживання алкогольних, наркотичних та токсичних речовин;
- спирання на нормативно-правові норми, які відносяться до різних аспектів асоціальної поведінки; популяризація плюсів здорового способу життя;

- започаткування у підлітків та молоді звичок щодо культурного проведення дозвілля;
- формування навичок самореалізації особистості в різних видах творчої, інтелектуальної, громадської діяльності.

Міністерством соціальної політики у наказі «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин» зазначається, що соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин – це комплексна спеціалізована соціальна послуга, яка має на меті короткотермінове проживання об'єкта соціальної послуги, надавання йому допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів; розвиток, започаткування та підтримка соціальних навичок; консультування; допомога психологічна членам сім'ї; соціальний супровід після проходження програм реабілітації; створення обставин для отримання такою особою медичних послуг, медичного обстеження; за необхідності проведення постпрограмної підтримки тощо [3].

У Державному стандарті щодо соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин також визначаються наступні завдання:

- забезпечення ліпших інтересів осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин, реабілітація та психологічна підтримка таких осіб та членів їхніх сімей, збільшення позитивного функціонування та розвитку фізичного, психологічного стану таких осіб, підвищення їхнього соціального статусу та якості життя;
- забезпечення зменшення регулярності чи взагалі відмови від вживання наркотичних засобів чи психотропних речовин такими особами;
- попередження негативних соціальних і особистісних (поведінкових) явищ та їхнім наслідкам, зменшення негативного впливу на здоров'я та життя осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних

речовин, формування у них позитивних ціннісних орієнтацій та мотивування до зміни поведінки.

Отже, слід зробити висновок, що за Законом України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» основними принципами роботи, з перерахованими у законі цільовими групами, є захист прав людини, гуманний підхід до роботи, індивідуальний підхід, доступність, комплексність.

Згідно Закону України «Про соціальні послуги», цілями надання соціальних послуг визначено такі: профілактика складних життєвих обставин, подолання складних життєвих обставин, подолання негативних наслідків, які утворилися через складні життєві обставини.

Що стосується такої соціальної послуги, як профілактика, у Державному стандарті соціальної послуги профілактики описується її основна суть та вимоги до її надання. Основними вимогами є: доступність послуги, відкритість фахівця, захист і безпека отримувача, конфіденційність.

Щодо осіб із залежністю як отримувачів соціальних послуг, у Державному стандарті щодо соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин, вказуються основні завдання соціального працівника, а саме: відновити функціонування психічного та фізичного стану клієнта, забезпечення зменшення частоти або повної відмови від вживання наркотичних засобів, запобігти створенню негативних соціальних явищ.

1.3. Особливості цільової аудиторії та етичні засади роботи соціального працівника.

Цільовою аудиторією кваліфікаційної роботи обрано майбутніх соціальних працівників. Оскільки для цієї цільової групи є досить актуальним питання підготовки до профілактики наркозалежності шляхом арт-діяльності.

Вирішення проблеми профілактики має більшою мірою практичне значення, яке є суспільною потребою, а точніше – потребою збільшити ефективність професійної підготовки до профілактичної роботи у сучасності,

та систематизувати підготовку майбутніх фахівців у вищих закладах освіти. У сучасності, одна з головних задач підготовки соціальних працівників до антинаркотичної, валеологічної і здоров'язберігаючої парадигми в навчанні є запровадження професійної готовності до профілактики наркотичної залежності [18].

«Професійна готовність» – це мета, та одночасно і результат підготовки спеціалістів до професійної діяльності. А її зміст – критерій діагностики процесу підготовки. Від якості підготовки напряду залежить рівень готовності студента до виконання майбутніх професійних функцій [18].

Прихильниками функціонального підходу професійної готовності майбутніх соціальних працівників є Е. Ільїн, Е. Кузьмін, Н. Левітов, В. М'ясищев, К. Платонов, В. Серіков. Вчені вважають, що професійна готовність це функціональний, психічний стан, який забезпечує успішність виконання професійних дій.

Прихильниками особистісного підходу професійної готовності є Л. Вейланде, М. Д'яченко, Л. Кандибович, В. Сластьонін та ін. Вони аналізують готовність як інтегральне особистісне утворення, систему якостей і цінностей, які формують ефективність професійної діяльності фахівця.

Базуючись на позиції дослідників цієї сфери, визначено, що готовність студентів до роботи щодо профілактики наркотичної залежності це є специфічна професійна характеристика особистості, яка має на увазі наявність спеціальних знань про проблеми наркозалежності і специфіки роботи з клієнтами у темі профілактики, а також навички, що потрібні для реалізації соціально-профілактичної діяльності, комплексу індивідуально-психологічних якостей і цінностей соціального працівника, його бажання створювати творчий пошук найбільш ефективних шляхів, способів, технологій профілактичної діяльності, професійного напрямку на профілактичну діяльність, активізацію внутрішніх якостей особистості, що сприяють ефективному функціонуванню спеціаліста [18].

Що стосується етичних засад, декларація етичних принципів соціальної

роботи є основою для доброчесності соціальних працівників та досягнення найвищих професійних стандартів у роботі з клієнтами соціальної роботи. Декларація виділяє наступні етичні принципи у роботі з клієнтами [6]:

– Визнання гідності людини. Своїм відношенням та вчинками соціальні працівники мають визнавати і шанувати вроджену, невід’ємну цілісність. Ми поважаємо всіх людей, проте водночас кидаємо виклик переконанням та діям тих, хто знецінює або стигматизує себе чи інших осіб.

– Дії згідно прав людини. Соціальні працівники підтримують сучасні та невід’ємні права всіх людей. Соціальна робота формується саме на повазі до вродженої цінності і гідності усіх людей, відношенні до індивідуальних і соціальних / громадянських прав, які з них випливають. Соціальні працівники часто працюють з людьми, для того аби здійснити пошук балансу між конкуруючими правами людини.

– Дії згідно соціальній справедливості. Соціальні працівники відповідальні за притягнення осіб до сприяння соціальній справедливості у суспільстві. Мова йде про:

1. Уникнення дискримінації та інституційного гноблення. Соціальні працівники розвивають соціальну справедливість у суспільстві. Заперечують дискримінації, що сформована віком, правоздатністю, громадянським статусом, класом, культурою, етнічною приналежністю, гендером, гендерною ідентичністю, мовою, національністю/громадянством (чи відсутністю громадянства), думками, іншими фізичними характеристиками, фізичними або розумовими здібностями, політичними переконаннями, бідністю, расою, статусом відносин, релігією, статтю, сексуальною орієнтацією, соціально-економічним станом, духовними настановами, структурою сім’ї тощо.

2. Сприяння різноманітності. Соціальні працівники ведуть діяльність задля посилення інклюзивних громад, що шанують етнічну та культурну різноманітність суспільств, спираючись на індивідуальні, сімейні, групові відмінності та відмінності між громадами.

3. Справедливі ресурси. Соціальні працівники підтримують ідею

справедливого розподілу ресурсів та багатства і працюють над тим, щоб створити доступ до них.

4. Протидія несправедливій політиці та практиці. Соціальні працівники виконують свою діяльність для того, аби звернути увагу своїх роботодавців, політиків та суспільства на ті ситуації, коли політика чи ресурси є неадекватними, або коли політика та практика є жорсткими, несправедливими. При цьому соціальні працівники не мають зазнавати покарань. Соціальні фахівці мають знати про випадки, що можуть погрожувати їхній безпеці. У таких умовах мають діяти розумно. Соціальні працівники не повинні діяти, якщо потрапляють у ситуації, які можуть представляти для них ризик.

5. Солідарність. Соціальні фахівці працюють у громадах. А разом з колегами всередині або за межами професійного середовища запроваджують мережі солідарності, для того аби працювати над трансформаційними змінами, формуванням інклюзивного та відповідального суспільства.

– Підтримка права на самовизначення. Соціальні робітники шанують і підтримують право людей слідувати власним рішенням та робити вибір, якщо це не загрожує правам та законним інтересам інших людей.

– Підтримка права на участь. Соціальні фахівці роблять все необхідне, щоб зміцнити самооцінку та можливості людей, підтримуючи їх повну участь у всіх аспектах ухвалення рішень та дій, які впливають на їхнє життя.

– Повага конфіденційності та приватності

1. Соціальні фахівці шанують права людей на конфіденційність та недоторканість приватного життя, надають послуги спираючись на права, за винятком ризику заподіяння шкоди собі самому чи іншим.

2. Соціальні працівники повідомляють людям, з якими ведеться спільна діяльність, інформацію з питань обмежень конфіденційності та недоторканості приватного життя.

– Відношення до людей як до цілісних індивідів. Соціальні

робітники визнають біологічні, психологічні, соціальні та духовні аспекти життя людей, розуміють їх та відносяться до усіх осіб як до індивідів. Це визнання застосовується для формулювання холістичних, цілісних оцінок, а також втручань з повною участю людей, організацій та громад, з якими ведуть діяльність соціальні працівники.

– Етичне використання технологій та соціальних медіа. Етичні принципи цієї Декларації використовують до всіх видів практики соціальної сфери, освіти та досліджень, в незалежності від того, пов'язано це з прямим особистим контактом чи з використанням цифрових технологій та соціальних медіа.

– Професійна доброчесність:

1. Аби відповідати цій Декларації, національні асоціації та організації повинні створювати та систематично поновлювати кодекси етики чи етичні рекомендації спираючись на місцевий контекст. Національні організації теж повинні інформувати соціальних фахівців та школи соціальної роботи про Декларацію етичних принципів і про власні етичні принципи. Соціальні робітники мають вести свою діяльність спираючись на чинність етичного кодексу або керівних принципів у своїй країні.

2. Соціальні працівники повинні мати високу кваліфікацію, і сприяти розвитку та підтримці необхідних навичок та компетенцій для виконання своєї діяльності.

3. Соціальні робітники підтримують мир та ненасильство. Вони можуть вести справу разом з військовослужбовцями задля гуманітарних цілей, сприяти миру та відновленню. Соціальні фахівці, що працюють у межах військового або миротворчого контексту, мають регулярно спрямовувати свої зусилля на підтримку гідності та самостійності людей. Не повинні допускати, аби їх знання та навички використовувались для негуманних цілей, таких як катування, військовий нагляд, тероризм чи конверсійна (репаративна) терапія, і вони, виконуючи професійні чи приватні дії, не повинні використовувати зброю проти людей.

4. Чесність. Мається на увазі, діяти виключно встановлених повноважень, визнавати встановлені межі між особистим та професійним життям і не користуватися своїм становищем для отримання особистої матеріальної вигоди або наживи.

5. Соціальні робітники стверджують, що у деяких культурах та країнах надання та отримання маленьких подарунків є частиною соціальної роботи та культурного досвіду. У таких ситуаціях це має бути згадано у кодексі етики країни.

6. Соціальні працівники обов'язково повинні вживати необхідних заходів, аби професійно і особисто піклуватися про себе на робочому місці, у приватному житті та суспільстві.

7. Соціальні працівники визнають, що вони мають нести відповідальність за свої дії перед особами, з якими вони працюють; колегами; роботодавцями; професійними асоціаціями, і згідно з місцевим, національним та міжнародним законодавством; всі ці зобов'язання можуть суперечити одне одному, і це повинно обговорюватися для мінімізації шкоди всім особам. Рішення повинні ґрунтуватися на емпіричних доказах; практичній мудрості; етичних, правових та культурних міркуваннях. Соціальні працівники повинні бути готовими пояснити причини прийнятого рішення.

8. Соціальні працівники та їх роботодавці сприяють створенню умов на робочому місці та в їхніх країнах, за яких можливі обговорення, оцінка та дотримання принципів, визначених цією Декларацією та національними кодексами. Для ухвалення етично обґрунтованих рішень соціальні працівники та їхні роботодавці беруть участь у дебатах і сприяють дискусіям.

Отже, слід зробити висновок, що для такої цільової групи, як майбутні соціальні працівники, а точніше, для їх майбутньої діяльності, дійсно актуальним є питання профілактики наркозалежності. Як було досліджено, на професійні якості працівника залежать від рівня його підготовки до тих чи інших проблем певної цільової групи.

Щодо етичних засад на які має спиратися соціальний працівник у роботі

з клієнтами, вони дійсно допомагають покращити свою діяльність, зосередитися на певних пунктах та зробити свою роботу з цільовою групою та проблемою ідеальною. При цьому, не травмуючи психологічно ні себе, як спеціаліста, ні клієнта.

Висновки до 1-го розділу. Отже, наркозалежність у наш час є досить нагальною проблемою. Безліч людей стикаються з цим явищем, через неможливість якось інакше вплинути на складнощі у власному житті.

1. Охарактеризувавши теоретико-методологічні аспекти профілактики наркозалежності у діяльності соціального працівника, слід зазначити, що реалізувати такий вид соціальної послуги як профілактика досить складно. Для цього необхідно бути достатньо обізнаним, щоб не зашкодити клієнту. Первинна профілактика в свою чергу, передбачає, збільшення потенціалу особистісних ресурсів. А її основною задачею є: навчити клієнта керувати власною поведінкою. Що стосується наркозалежності, як явища, слід зазначити, що наркозалежність - загальна назва хвороб, що проявляються патологічним потягом до постійного вживання в зростаючих кількостях наркотичних препаратів і наркотичних речовин внаслідок стійкої психічної й фізичної залежності від них з розвитком абстиненції при припиненні їх вживання. Тож, навіть після тривалої реабілітація і лікування, людина з наркозалежністю має високий рівень повернутися до вживання психотропних речовин. Це є підтвердженням небезпеки даного явища, а також важливості профілактики серед наркозалежності молоді.

2. Проаналізувавши нормативно-правове забезпечення питань профілактики наркозалежності у діяльності соціального працівника, я можу зробити висновок, що в першу чергу для реалізації будь якої соціальної послуги, слід дотримуватися прав людини, індивідуального підходу до клієнта, а також бути гуманним та відкритим.

3. Вивчивши та проаналізувавши цільову групи, а також етичні засади у роботі соціального працівника, я дійшла висновку, що формування готовності спеціаліста до соціально-педагогічної діяльності є основою розвитку його

професійної компетентності.

Згідно етичних засад, на які має спиратися соціальний працівник у роботі з цільовою аудиторією необхідно:

– Бути чесним, відкритим та показувати це своїм ставленням. Таким чином, буде змога зблизитись з клієнтом та налаштувати його на довіру і відверту розмову;

– Дотримуватись правил конфіденційності у роботі. Це теж спонукає до довіри клієнта соціальному працівнику, а також до бажання відкритися та розповісти про свою проблему детальніше, для якіснішого її вирішення;

– Бути справедливим та солідарним у спілкуванні. Мається на увазі те, що не слід давити на клієнта у роботі, уважно слухати та висловлювати власну думку. Проте, важливо ні в якому разі не нав'язувати щось, що суперечить його власним поглядам та сподіванням.

РОЗДІЛ 2.

АРТ-ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ СЕРЕД КЛІЄНТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА.

2.1 Використання інтернет-платформи як способу арт-діяльності для профілактики наркозалежності у практичній діяльності соціального працівника

Пандемія 2020 додала неабиякої різноманітності у розвиток сучасної освіти. Через що у словниковому запасі школярів та студентів з'явилися такі поняття, як Zoom, Google Meet, Google Class та інші. А також, всім відома платформа Youtube почала використовуватися не тільки в якості розважальної, а й для навчання і викладання сучасних, інтерактивних відео.

Освіта з застосуванням віртуального всесвіту, допомагає наочно вести лекції і семінари, тренінги, а також показувати аспекти реального об'єкта або процесу. Це дійсно дає колосальний ефект, покращує якість і швидкість освітніх процесів, а також зменшують їх вартість. Технології віртуальної реальності дозволяють в повній мірі використовувати те, що люди бачать, чують і роблять. Адже, у реальному житті, вони отримують 80% інформації з навколишнього світу за допомогою зору. При цьому, запам'ятовують лише 20% того, що бачать, 40% того, що бачить і чують, і 70% того, що вони бачать, чують і роблять [14].

Інтерактивні відео на Youtube часто застосовуються у освітніх закладах через простоту використання і те, що дуже великий відсоток людей краще сприймають саме візуальний контент. Відео або класичні відео – чудовий варіант для навчання, оскільки вони пропонують високоякісний та захоплюючий формат. Проте вони не забезпечують будь-який контроль над учням за межами відтворення / паузи / зупинки [14].

В курсах e– Learning існує декілька методів зробити відео більш доступним та затримати концентрацію учнів [15]:

- Інтерактивне відео на основі мікронавчання для концептуального

навчання.

– Інтерактивні відеоролики з експертами. Цей варіант відеороликів може бути ідеальним для створення відеозаписів. Учні захоплюються експертними порадами та рекомендаціями. Використовуючи анімації на основі інфографіки та типографіки для підтримки діалогів експерта, він створює захоплюючий віртуальний досвід класу. Крім того, взаємодії різних типів учнів на певних етапах роблять навчання ефективним.

– Віртуальна класна кімната. Легкість та гнучкість доступу, також сна її основі створюються веб-трансляції та підкасти, які ідеально підходять для підтримки продуктивності. Вони приходять з додатковою перевагою – стислі та розважальні.

Ще відомо таке поняття, як інтерактивний відеофільм. Інтерактивний відеофільм – це фільм, у якому глядач на потрібних етапах перегляду може обирати продовження сюжету.

- Способи застосування інтерактивних фільмів дуже різноманітні;
- Створення завдань-квестів;
- Створення відеоінструкції;
- Спосіб реалізації ділової гри;
- Навчання роботі з ПЗ;
- Тестування, моделювання процесів;
- Відпрацювання навичок розв'язування задачі;
- Створення рольових ігор.

Як наслідок, той кого навчають сам визначає найбільш складні, з його точки зору, фрагменти досліджуваного матеріалу і, чи повторно повертається до їх перегляду, чи приступає до більш поглибленого їх вивчення. Таким чином, забезпечується індивідуальний підхід до навчання навіть на етапі самопідготовки [14].

Атрибутами сучасних платформ для якісного дистанційного навчання, зазвичай є [14]:

– Постійність. Навчальна інформація у безперервному доступі, а значить час у який користувачі можуть засвоювати та вивчати інформацію обирається кожним персонально.

– Автономія. Користувачі мають змогу обрати завдання і мати можливість самостійно вибрати пріоритет завдання, без втручання сторонніх осіб.

– Соціальні можливості. Користувачі можуть спілкуватися з іншими учнями через соціальні мережі та співпрацювати для виконання завдань.

– Реакційна здатність. Засновники курсів можуть робити відповідну реакцію спираючись на зміни у потребах користувачів, та звертаючи увагу на їх відгуки.

У даному дослідженні, нами була обрана тема «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.» для отримання майбутніми соціальними працівниками якісної та доступної інформації щодо проблеми наркоманії, а також профілактики даного явища.

У якості експерта для створення відео на платформу youtube було запрошено лікаря-психіатра КНП СОР «Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань» Черевко Оксану Миколаївну.

Лікарем-психіатром було створено відеозапис з інформацією щодо актуальності питання наркозалежності, причин наркозалежності, а також її наслідків. Основні питання, які зазначила лікар-психіатр, як найважливіші у ході запису відео:

1. Що таке залежність? Залежність від психоактивних речовин це хронічне захворювання, що проявляється у неабиякому бажанні людиною, вживати наркотичні речовини. Навіть незважаючи на негативні соціально-медичні наслідки.

2. Формування залежності. Уперше більшість людей вживає наркотичні препарати добровільно, з різних причин. Проте повторне вживання

зазвичай призводить до неминучих змін у головному мозку. У результаті чого, людина нездатна більше опиратися потягу вживати наркотичні речовини, і починає це робити на регулярній основі. Через зміни у мозку, наркозалежність розглядають саме як хронічне захворювання, а не брак волі, як звикли думати у сучасному суспільстві. Тож під час формування у людини залежності, вживання наркотиків розглядається не як отримання задоволення, а намагання привести себе у нормальний стан. Залежність вважають рецидивним захворюванням. Адже, навіть особи, які пройшли лікування від психоактивних речовин, можуть почати вживати знову, навіть через багато років.

3. На що в першу чергу впливає вживання наркотиків? В першу чергу, психотропні речовини впливають на три складові головного мозку.

– Базальні ганглії. Ця складова відіграє важливу роль у формування мотивації людини. Зокрема, приємних ефектів від такої діяльності, як – прийом їжі, спілкування, сексуальна активність. А також вони пов'язані з формуванням звички.

– Розширена мигдалина. Вона відповідає за стрес. Наприклад, дратівливість, неспокій. Які є характерними для синдрому відміни.

– Префронтальна кора. Ця частина головного мозку відповідає за здатність мислити, планувати, вирішувати проблеми, приймати рішення.

4. Чому деякі стають залежними від психоактивних речовин, а деякі ні? Передбачити чи стане людина залежною від наркотиків, чи ні – неможливо. Частина осіб, які мали досвід вживання, певний час взагалі не мали залежності. У інших, залежність розвивається буквально від першого вживання. На формування залежності впливають безліч чинників. Що більше факторів ризику має людина, тим більша вірогідність, що прийом наркотиків може призвести до залежності.

5. Фактори ризику, які впливають на формування наркотичної залежності.

– Біологічні фактори ризику. До них відносяться: гени, з якими людина народжується, вони впливають на вживання, а також психічні

захворювання, які має людина.

- Соціальні фактори ризику. Це оточення людини, особливості сімейних стосунків, перед усім дітей і батьків. Також сюди відносяться друзі, компанії у яких знаходиться людина, економічне становище людини.

- Еволюційні фактори ризику. Сюди можна віднести особливості навколишнього середовища. І, слід зазначити, що вживання у будь якому віці може призвести до залежності.

6. Основні підходи до лікування залежності. Головною метою лікування є саме мінімізація негативних наслідків захворювання, а також контроль за проявами хвороби. Часто дане лікування для людини стає позитивним та необмеженим у часі. А єдиним критерієм для зупинки терапії є саме стан хворого. Пацієнт, в свою чергу, завжди є активним учасником процесу лікування. Адже, від ефективності взаємодії залежить успіх лікування.

7. Етапи розвитку наркозалежності.

- Імпульсивний потяг до прийому психоактивних речовин. Характеризується це ейфорією, піднесеним станом, психологічним комфортом.

- Компульсивний потяг. У людини з'являється лише потреба усунути негативні переживання: дискомфорт, роздратованість, приливи жару і тд.

8. Характерними ознаками наркозалежності є: безпідставні зникнення з дому, різкі зміни поведінки, злобність, замкненість, брехливість, відчуженість, неохайність, борги.

Що стосується арт-терапії, як способу профілактики наркозалежності, нами було досліджено та вивчено детально це питання. У відеозаписі викладено найголовнішу, основну інформацію щодо арт-діяльності як способу профілактики наркоманії у суспільстві. А саме:

1. Вітчизняний та зарубіжний досвід роботи з наркозалежними особами, розширює перспективу використання арт-діяльності. Тому що,

образотворча діяльність допомагає клієнту перебороти цей негативний досвід, зміцнити своє «Я». Не скута рамками мовного бар'єру.

2. Арт-терапія підвищує інтенсивність психотерапії. Надаючи хворому ще один шанс, повернутися до нормального життя.

3. Профілактика наркозалежності шляхом арт-діяльності має на меті збільшення потенціалу особистісних ресурсів людини. Зміни негативних соціальних умов, які призводять до наркоманії, на позитивні.

4. Більшість психотерапевтів спираються на уявлення про цілющі можливості арт-терапії, за допомогою самостійної творчості. Йдеться про нічим необмежену свободу творчої фантазії, в процесі створення візуальних образів. Вона здійснює важливу роботу з деконструкції негативних форм міжособистісних комунікацій. Вона і допомагає наркозалежній особі, або особі, що має такий ризик, покинути соціально-небезпечне для себе середовище.

5. Арт-терапевт та його значення. У практичній психотерапії є важливим присутність арт-терапевта, а не лише психолога. Тому що арт-терапевт спонукає клієнта до взаємодії з образотворчими матеріалами. В наслідок чого, спочатку виникає монолог клієнта щодо негативних переживань, а потім вже обговорення результатів з арт-терапевтом витікає у форму діалогу. Цей вид терапії пов'язаний з усвідомленням неусвідомленого. Арт-терапевт, як професіонал, створює безпечне середовище для людини.

6. Матеріали арт-терапії: глина, пісок, вугілля, фарби та ін. Матеріали підбирає арт-терапевт для індивідуального підходу до клієнта. Проте, інколи, з власної ініціативи клієнта – він сам обирає те, чим хоче творити. У процесі роботи з образотворчими матеріалами відбувається вільна реалізація несвідомих імпульсів та активізація уяви.

Отже, у даному дослідженні була використана інтернет-платформа youtube у якості донесення інформації, яка стосується проблеми наркозалежності. Нами було обрано такий метод затримання уваги цільової групи, як «Інтерактивні відеоролики з експертами». Завдяки даному методу, у

відеоролику на тему «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.» ми зможемо найбільш детально та чітко викласти інформацію з потрібного питання. І, звісно, привернути увагу більшої кількості осіб через авторитетність експерту, а точніше лікаря-психіатра.

2.2 Доцільність використання соціальними працівниками арт-діяльності з метою профілактики наркозалежності.

Для визначення доцільності використання у соціальній роботі методики профілактики наркозалежності за допомогою арт-діяльності, було вирішено створити опитування, а саме Google форму для майбутніх соціальних працівників. Вирішено, що опитування допоможе зрозуміти наскільки корисною та цікавою була інформація для майбутніх соціальних працівників. Були складені питання, відповіді на які пролунали у відео, що здатне показати наскільки уважно та зацікавлено відбувався перегляд даного відеоролику. А також, складені питання щодо загального враження цільової групи про відеозапис з експертом.

Питання обрані наступні:

1. Чи цікаве для Вас виявилось відео?
 - Так
 - Ні
2. Чи додивились Ви відео до кінця?
 - Так
 - Ні
3. Для Вас думка експерта є пріоритетною у питаннях профілактики наркозалежності?
 - Так
 - Ні

4. Чи зрозуміли Ви сутність шкоди та небезпечність наркотичних речовин?

- Так
- Ні

5. Після перегляду відео, який висновок Ви можете зробити щодо питання наркозалежності?

- Наркомани - люди, які не мають сили волі
- Наркомани - люди, які мають хронічну хворобу
- Наркомани - люди, які мають слабкий характер

6. Абстинентний стан – це

- Синдром відміни
- Залежність від наркотиків
- Перерва у вживанні

7. Характерні ознаки наркозалежності:

- Спокійна поведінка, стриманість
- Зникнення з дому, дратівливість, раптові зміни настрою
- Гарний настрій, надмірна мотивація

8. Первинна профілактика надається коли:

- Наявний високий ризик розвитку проблеми/негативного явища у отримувача послуги

- Проблема/негативне явище у отримувачів послуг не сформовані
- Проблема/негативне явище існує та завдає негативних наслідків/збитків

9. Чи важлива присутність арт-терапевта у здійсненні клієнтом арт-діяльності?

- Так
- Ні

10. Матеріали надаються для арт-діяльності за бажанням клієнта чи арт-терапевта?

- Арт-терапевта
- В залежності від ситуації

- Клієнта

Опитування показало, що майбутні соціальні працівники досить уважно переглянули відеоролик, створений спільно з експертом. Адже, з 20 опитаних осіб, які переглянули відеоролик, 17 відповіли «Так» на перші 4 питання Google форми. Що свідчить про авторитетність обраного гостя.

Тож, слід зробити висновок, що використання у соціальній роботі методики профілактики наркозалежності за допомогою арт-діяльності є досить доцільною. Саме завдяки створеному відеоролику з запрошеним експертом, майбутні фахівці соціальної роботи, яких було залучено, дізналися сутність проблеми наркозалежності, її ознаки, фактори ризику та значення арт-діяльності у профілактиці даної хвороби.

Висновки до 2-го розділу. Охарактеризувавши правильність та сутність використання інтернет-платформи як способу арт-діяльності для профілактики наркозалежності, слід зазначити, що існує декілька методів для створення доступного та корисного відеоролика. Серед таких виділяють наступні:

- Інтерактивне відео на основі мікронавчання для концептуального навчання.
- Інтерактивні відеоролики з експертами.
- Віртуальна класна кімната.

Кожен з таких методів має власні переваги, та підходить до роботи з тією чи іншою аудиторією, спираючись на тему відеоролика, який планується створити.

Створивши відеоролик на тему «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.» с експертом, а саме лікарем-психіатром КНП СОР «Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань» Черевко Оксаною Миколаївною, нами було розглянуто та розкрито наступні питання:

- Що таке залежність?
- Формування залежності;

- На що в першу чергу впливає вживання наркотиків?
- Чому деякі стають залежними від психоактивних речовин, а деякі ні?
- Фактори ризику, які впливають на формування наркотичної залежності;
- Основні підходи до лікування залежності;
- Етапи розвитку наркозалежності;
- Характерні ознаки наркозалежності.

Визначивши доцільність використання у соціальній роботі методики профілактики наркозалежності за допомогою арт-діяльності, слід зазначити, що відеоролик, створений сумісно з експертом, лікарем психіатром КНП СОР «Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань» Черевко Оксаною Миколаївною вплинув позитивно на обрану цільову групу. Думка та досвід залученого експерта виявилися пріоритетними та важливими для майбутніх соціальних працівників.

ВИСНОВКИ

В межах кваліфікаційної роботи, присвяченої використанню соціальними працівниками арт-діяльності з метою профілактики наркозалежності нами було реалізовано теоретичну та практичну частини роботи.

Теоретична робота містить у собі детальний опис та роз'яснення обраної теми, що дозволило виявити ключові поняття роботи, нормативно-правову базу, особливості обраної цільової аудиторії, а також етичні засади соціального працівника. Тож, розкриті наступні поняття та їх значення: соціальна профілактика, наркозалежність, асбтинентний синдром, молодіжна субкультура, складні життєві обставини, арт-діяльність.

Нормативно-правова база на основі якої ґрунтується дана кваліфікаційна робота включає в себе наступне: Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт соціальної послуги профілактики, Державний стандарт щодо соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин .

Що стосується цільової аудиторії, були зазначені та описані найважливіші особливості для роботи з нею.

У процесі діяльності ми керувалися «Глобальною декларацією етичних принципів соціальної роботи», даний документ допоміг з'ясувати основні принципи, якими має користуватися соціальний працівник у роботі з клієнтами.

В межах практичної частини роботи, нами було створено відео на платформу youtube, спільно з лікарем-психіатром, на тему «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.» та охарактеризовано особливості використання youtube як інтернет-платформи. Визначено доцільність використання у соціальній роботі методики профілактики наркозалежності за допомогою арт-діяльності.

Згідно з результатів кваліфікаційної роботи слід відзначити виконання поставлених завдань, а саме:

1. Охарактеризовано теоретико-методологічні аспекти використання соціальними працівниками арт-діяльності з метою профілактики наркозалежності, а саме такі поняття як соціальна профілактика, наркозалежність, абстинентний синдром, молодіжна субкультура, складні життєві обставини, арт-терапія.

2. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення питань профілактики наркозалежності серед клієнтів соціального працівника. А саме, закони, накази та постанови якими він повинен керуватися. Серед яких: Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт соціальної послуги профілактики, наказ «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин».

3. Визначено особливості цільової аудиторії та етичні засади роботи соціального працівника. Готовність майбутніх соціальних працівників до профілактики наркотичної залежності серед своїх клієнтів, є специфічною професійною характеристикою особистості. Котра включає в себе наявність спеціальних знань про проблеми наркозалежності, специфіки взаємодії з клієнтами у контексті профілактики, які необхідні для реалізації соціально-профілактичної діяльності.

4. Охарактеризовано правильність та сутність використання інтернет-платформи як способу арт-діяльності для профілактики наркозалежності. Створено відеоролик на тему «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.». А саме, зазначено основні особливості інтернет-платформ як способу навчання у сучасних реаліях. Складено основні питання, які стосуються проблеми наркозалежності та обговорено їх з експертом.

5. Визначено доцільність використання у соціальній роботі арт-

діяльності як методу профілактики. Відеоролик, створений сумісно з експертом, лікарем психіатром КНП СОР «Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань» Черевко Оксаною Миколаївною допоміг майбутнім соціальним працівникам у розумінні сутності профілактики наркозалежності шляхом арт-діяльності серед своїх потенційних клієнтів. А також, питання, що були обговорені з експертом здатні допомогти у роботі з проблемою наркозалежності.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

За результатами проведеної роботи та задля поширення подальшої діяльності з соціальної профілактики наркозалежності, нами пропонуються наступні рекомендації:

1. Для педагогів та психологів закладів освіти щодо профілактики наркозалежності:

– На регулярній основі проводити профілактичні тренінги, лекції, освітні заходи з питань наркозалежності. Регулярне та систематичне роз'яснення шкоди наркотичних речовин.

– Запровадити вільний доступ до кабінету психолога, який буде гарантувати повну анонімність. Або ж, як альтернатива, створити «анонімну скриньку», в яку можна вкладати листи зі своїми проблемами. Адже це допоможе зменшити їх особисті життєві складнощі, які можуть спричинити вживання.

– Проводити батьківські збори з метою проаналізувати батьків та їхні відносини з дитиною, як потенційний фактор ризику вживання.

2. Для соціальних працівників щодо більшої обізнаності для допомоги наркозалежним особам та особам у факторах ризику:

– Систематичну проходити різноманітні тренінги, пов'язані з даною цільовою групою.

– Спілкуватися з наркологами, психіатрами, психологами на тему реабілітації та профілактики наркозалежних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII : станом на 27 квіт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 21.06.2022).
2. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ М-ва соц. політики України від 10.09.2015 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>
3. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин : Наказ М-ва соц. політики України від 01.10.2020 р. № 677. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1218-20#Text>
4. Вивчення рівня стійкості підлітків до залучення до наркотичних речовин. Тамбовський державний університет ім. Г.Р. Державіна. 2014. № 317. С. 1–7.
5. Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. Акад. пр., соц. відносин і туризму., 2019
6. .Молодіжна субкультура. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: <http://bibl.kharkiv.ua/molodizhna-subkultura>.
7. Шевиряєва Е. Г. Особливості теоретичних моделей та профілактичних програм наркоманії в юнацькому середовищі. Електронний науковий журнал «Інженерний вісник Дону». 2014. С. 1–7.
8. Наркоманія. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1179/narkomaniya>.
9. Абстиненція. Фармацевтична енциклопедія. URL: [https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2605/abstinenciya#:~:text=АБСТИНЕНЦІЯ,%20абстинентний%20синдром%20\(лат.,i%20€%20ознакою%20фізичної%20залежності](https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2605/abstinenciya#:~:text=АБСТИНЕНЦІЯ,%20абстинентний%20синдром%20(лат.,i%20€%20ознакою%20фізичної%20залежності)
10. Соціальна профілактика: сутність. Реферат. Освіта.UA. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29975/> (дата звернення: 21.06.2022).

11. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III : станом на 15 груд. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>

12. Про умови розвитку професійної свідомості студентів спеціальності "соціальна робота". 2007. № 4. С. 6–8. URL: <https://doi.org/C:/Users/Анна/Downloads/ob-usloviyah-razvitiya-professionalnogo-soznaniya-studentov-spetsialnosti-sotsialnaya-rabota.pdf>.

13. Нестеренко Н. В. «Система обслуговування відеоконтенту для сегменту дистанційного навчання» : 171 / Нестеренко Н. В. – Київ, 2018. – 115 с.

14. В. Лі та Х. Лі, «Дизайн персоналізованої системи навчання на основі інтелектуального агента для електронного навчання», Дев'ята міжнародна конференція з гібридних інтелектуальних систем, 2009 р., с. 187-190с.

15. Лебедева Н. В. «Питання соціально-психологічних особливостей професійної діяльності соціального робітника» / Н. В. Лебедева, Н. Е. Гаврилюк. // Психологічні науки. – 2015. – №12. – С. 136–139.

16. Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб) : Постанова Каб. Міністрів України від 21.11.2013 р. № 896 : станом на 14 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2013-п#Text> (дата звернення: 21.06.2022).

17. Арт-терапія - що це таке в психології: види, техніки, методи і вправи. Ango. URL: <https://ango.org.ua/?p=17526>.

18. Тютюнник О. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики наркотичної залежності серед старшокласників : монографія / О. В. Тютюнник. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є.І., 2014. – 350 с

ДОДАТКИ

Додаток 1.

21:29 docs.google.com

Готово docs.google.com

«Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.»

Аналіз впливу інформаційного відео «Проблема наркозалежності у сучасному світі. Арт-діяльність як спосіб профілактики наркозалежності.» на обізнаність студентів спеціальності «соціальна робота» у сфері профілактики наркозалежності.

annabagatenko27@gmail.com
(без спільного доступу)
Сменить аккаунт

* Обязательно

Чи цікаве для Вас виявилось відео? *

Так
 Ні

Чи додивились Ви відео до кінця? *

Так
 Ні

3. Для Вас думка експерта є пріоритетною у питаннях профілактики наркозалежності?

Так
 Ні

4. Чи зрозуміли Ви сутність шкоди та небезпечність наркотичних речовин?

Так
 Ні

21:29 docs.google.com

Після перегляду відео, який висновок Ви можете зробити щодо питання наркозалежності? *

Наркомани - люди, які не мають сили волі
 Наркомани - люди, які мають хронічну хворобу
 Наркомани - люди, які мають слабкий характер

Абстинентний стан - це *

Синдром відміни
 Залежність від наркотиків
 Перерва у вживанні

Характерні ознаки наркозалежності: *

Спокійна поведінка, стриманість
 Зникнення з дому, дратівливість, раптові зміни настрою
 Гарний настрій, надмірна мотивація

Первинна профілактика надається коли: *

Наявний високий ризик розвитку проблеми/негативного явища у отримувача послуги
 Проблема/негативне явище у отримувачів послуг не сформовані
 Проблема/негативне явище існує та завдає негативних наслідків/збитків

Чи важлива присутність арт-терапевта у здійсненні клієнтом арт-діяльності? *

Так
 Ні

Матеріали надаються для арт-діяльності за бажанням клієнта чи арт-терапевта? *

Арт-терапевта
 В залежності від ситуації
 Клієнта

Отправить Очистить ф.

Додаток 2.

